VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 153)**

z dnia 17 maja 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 153)

17 maja 2013 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Gałażewskiego (PO)**, zastępcy przewodniczącej Komisji:

– wysłuchała informacji na temat bieżącej sytuacji dotyczącej sposobu wydatkowania przez Polskę funduszy europejskich oraz wszystkich zagrożonych płatności w ramach procedury rozliczenia wydatków przez Komisję Europejską;

– omówiła sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Krystyna Gurbiel** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Marceli Niezgoda** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego wraz ze współpracownikami, **Aleksandra Szelągowska** dyrektor Departamentu Finansów MRiRW, **Piotr Biały** naczelnik wydziału w departamencie Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Piotr Bogusz** naczelnik wydziału w departamencie Ministerstwa Środowiska, **Filip Skawiński** analityk Komisji Europejskiej oraz **Jan Olbrycht** poseł do Parlamentu Europejskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Maciejczak** i **Agata Jackiewicz** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Witam członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Witam pana posła do Parlamentu Europejskiego, który zajmuje się tematyką, którą właśnie dziś omawiamy. Witam przedstawicieli rządu i instytucji centralnych. Przechodzimy do realizacji porządku obrad Komisji. Dziś w porządku obrad jest tylko jeden punkt – nie licząc punktu sprawy bieżące. Czy ktoś ma uwagi do tak sformułowanego porządku obrad? Nie ma. Zatem porządek obrad został przyjęty. Przechodzimy do rozpatrzenia punktu pierwszego – właściwie jedynego – merytorycznego, czyli informacji nt. bieżącej sytuacji dotyczącej sposobu wydatkowania przez Polskę funduszy europejskich oraz wszystkich zagrożonych płatności w ramach procedury rozliczania wydatków przez Komisje Europejską. Materiały informacyjne przygotowane przez MRiRW otrzymali państwo drogą elektroniczną w dniu 15 maj br., natomiast materiały przygotowane przez MRR i MF otrzymali państwo 16 maja br. Rząd reprezentują pan Marcel Niezgoda, podsekretarz stanu w MRR, oraz pani Krystyna Gurbiel, podsekretarz stanu w MRiRW. Te dwa ministerstwa są reprezentowane na dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Proszę o zabranie głosu w tej kolejności… Na początku – pan minister MRR, a później – przedstawiciel MRiRW. Panie ministrze, proszę o zabranie głosu.

Marceli Niezgoda podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Postaram się przedstawić – w skrócie – dane dotyczące aktualnego stanu wdrażania oraz wspomnę o procedurach związanych z zawieszeniami płatności. Również powiem o przyszłości, czyli jak w kolejnych latach powinny kształtować się wydatki, by fundusze i ich wdrożenie przebiegło sprawnie.

Szanowni państwo, Wysoka Komisjo, z danych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego wynika, że dotychczas, od początku uruchomienia bieżącej perspektywy do dnia 12 maja 2013 r., złożono ponad 260 tys. wniosków poprawnych pod

względem formalnym. Kontraktacji środków – do tej daty – zawarto 84 208 tys. umów o dofinansowanie na kwotę 243,2 mld zł, co stanowi 86,5 % alokacji na lata 2007-2013. Wartość wydatków kwalifikowanych wykazana w umowach o dofinansowanie wynosiła 352 mld zł. Płatności, czyli wartość wydatków kwalifikowanych wykazanych we wnioskach o płatność wyniosła 207 mld zł. Natomiast płatności zrefundowane wyniosły 191,4 mld zł, co stanowi 52,5 % całkowitej alokacji na lata 2007-2013. Zatem już ponad 50 % środków zostało zrefundowanych.

W układzie programów operacyjnych przedstawia się to następująco: będę mówił w układzie kontraktacja oraz dane refundowane. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka: 87 % kontraktacji, 44 % zrefundowano. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko: 85 % kontraktacji, 49 % zrefundowano. Program Operacyjny Kapitał Ludzki: 89 % kontraktacji, 60 % zrefundowano. Program Operacyjny Pomoc Techniczna: 80 % kontraktacji, 56 % zrefundowano. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej: 94 % kontraktacji, 45 % zrefundowano. Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej – są to oczywiście te programy, w których rolę instytucji zarządzającej pełni strona Polska: 93 % kontraktacji, 43 % zrefundowano. Jest również 16 regionalnych programów operacyjnych i w tym układzie: 87 % kontraktacji, 60 % zrefundowano. Podsumowując: dla całej alokacji i dla całych strategicznych ram odniesienia – tak jak wspomniałem wcześniej – 86,5 % podpisanych umów i 52,5 % zrefundowano.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Bardzo pana przepraszam na chwilę, ale zwyczajowo jest tak, że prasa, a szczególnie telewizja, pyta o zgodę na wejście na Komisję i się przedstawia. Natomiast państwo weszliście tu… ktoś z sekretariatu zapyta o… dobrze byłoby przestrzegać dobrych zwyczajów.

Poseł Krystyna Pawłowicz (PiS):

Dlaczego, panie przewodniczący? Dlaczego pan odmawia?

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dlatego, że nie jest to w naszym zwyczaju.

Poseł Krystyna Pawłowicz (PiS):

No to zwyczaj trzeba zmienić.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Należy wcześniej uprzedzić. Tu się nie wchodzi jak do baru, dobrze?

Poseł Krystyna Pawłowicz (PiS):

Pan dyskryminuje stację, proszę pana.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Po to jest przewodniczący, by do niego się zgłosić. Proszę o kontynuowanie.

Marcel Niezgoda podsekretarz stanu w MRR:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. W ramach bieżącej perspektywy strona Polska, a raczej KE wobec strony Polskiej, dwukrotnie dokonywała terminu zawieszenia płatności. Pierwszy przypadek dotyczył Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, gdzie 20 kwietnia 2012 r. KE poinformowała Polskę o wstrzymaniu refundacji wydatków. Po złożeniu wyjaśnień 28 września 2012 r. KE poinformowała o odwieszeniu tego wstrzymania. Drugi przypadek dotyczył dwóch programów, tj. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Na podstawie informacji prasowych, 21 grudnia 2012 r. KE wydała decyzję o wstrzymaniu biegu terminu płatności w dwóch wspomnianych – przeze mnie – krajowych programach operacyjnych. W wyniku zrealizowania przez stronę Polską zaleceń, 27 marca 2013 r. KE przywróciła bieg terminu płatności dla tych dwóch programów operacyjnych.

Podkreślić należy, że wszelkie kwoty, które uznane zostały za nieprawidłowe, nie są to korekty, które powodują pomniejszenie programu, a wręcz przeciwnie, kwoty są zatrzymywane na poziomie programu operacyjnego i mogą być wykorzystane na cele zgodne z warunkami wdrażania programu.

Ostatnią informacją dotyczącą zobowiązań ogólnych jest to, że, zgodnie z zasadą „n+3", na koniec 2012 r. Polska powinna przekazać do KE – lub powinny być już rozliczone w KE – wnioski na kwotę 9 157 102 mln euro, natomiast mieliśmy wniosków złożonych do KE ponad 31 mld euro. Zatem, zasada „n+3" mówiąca, że w przypadku nie rozliczenia w określonych latach konkretnych wskazanych kwot, co powoduje korekty lub przepadek na korzyść budżetu UE, wskazuje, że Polska z nawiązką wypełnia zobowiązania wynikające z tej zasady. Na koniec 2013 r. jest konieczność wydatkowania kumulatywnego, a zatem łącznego, kwoty 27 876 527 mld euro. Już w tym momencie wydatkowano – zawnioskowano do KE – na dzień 13 maja br. na kwotę 33 615 mld euro. Dane te wskazują, że Polska z nawiązką – z dużym marginesem bezpieczeństwa – wypełnia zobowiązania. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę panią minister Krystynę Gurbiel z MRiRW o przedstawienie swojej części informacji. Proszę bardzo.

Krystyna Gurbiel podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć finansowanych ze środków będących w dyspozycji ministra rolnictwa i rozwoju wsi, to wygląda to następująco.

Po pierwsze, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 207-2013. Do tej pory na realizację tego programu przekazano do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – która jest agencją rolniczą – kwotę ponad – będę może mówiła w procentach, bo jest to bardziej przyswajalne – prawie 62 % alokacji na PROW na bieżący okres. Płatności z tego tytułu są realizowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego jako prefinansowanie. Szczegółowe zestawienie Wysoka Komisja otrzymała w materiale, który przedstawiliśmy.

Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich". Tu, od początku realizacji programu, zgodnie z zapotrzebowaniami zgłaszanymi przez ARiMR, wydatkowano ponad 59 % alokacji na cały program na okres 2007-2013.

Pierwszy filar Wspólnej Polityki Rolnej. Na realizację płatności, w tym płatności bezpośrednich w ramach WPR, ARiMR wydatkowała do końca marca br. 2 357 mld euro, natomiast Agencja Rynku Rolnego kwotę nieco ponad 927 mln euro. Również zestawienie, Wysoka Komisja otrzymała.

Środki, które są wydatkowane na przedsięwzięcia będące pod nadzorem ministra rolnictwa i rozwoju wsi, a finansowane z Polityki Spójności, są to oczywiście o wiele mniejsze kwoty i zawierają się one w tych kwotach, o których mówił pan minister Niezgoda – dotyczą Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na kwotę ponad 5,5 mln zł. Dotyczą również Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na kwotę 2,5 mln zł oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego w kwocie 3,1 mln zł.

Drugą częścią informacji, o które prosiła Wysoka Komisja, są aktualnie toczące się postępowania wyjaśniające z tytułu wydatków dokonanych przez agencje płatnicze. W tej chwili toczy się 17 postępowań. Są to następujące postępowania:

Postępowania w odniesieniu do obszaru, w którym agencją płatniczą jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – są to, po pierwsze:

postępowanie dotyczące realizacji płatności bezpośrednich w odniesieniu do lat składania wniosków 2007 i 2008. W zeszłym roku, w lutym, odbyło się spotkanie przed organem pojednawczym i w kwietniu br. KE poinformowała o propozycji wyłączenia z finansowania kwoty 35 131 mln euro.

Drugim postępowaniem jest postępowanie wyjaśniające dotyczące kontroli krzyżowych w zakresie pomocy obszarowej. W 2009 r. zostały przesłane KE dodatkowe dane i do tej pory nie otrzymaliśmy stanowiska od KE w kwestii tego postępowania.

Kolejne postępowanie dotyczy stosowania systemu wzajemnej zgodności w ramach odpowiednich rozporządzeń. W czerwcu 2012 r. odbyło się spotkanie dwustronne, następnie Polska udzieliła KE dodatkowe wyjaśnienia wynikające z protokołu ze spo-

tkania. Do dziś KE nie zareagowała na te wyjaśnienia – rozumiem, że je analizuje. Nie określiła jeszcze kwoty, która będzie wyłączona z finansowania.

Następne postępowanie obejmuje obie agencje – zarówno ARiMR, jak i ARR. Dotyczy programów operacyjnych organizacji producentów, uznania wstępnego oraz uznania grup producentów i organizacji producentów. Dotyczy ponadto programu „Owoce w szkole” oraz działania dotyczącego dostarczania mleka i przetworów mlecznych do instytucji oświatowych. W marcu 2012 r. odbyło się spotkanie dwustronne. W grudniu 2012 r. otrzymaliśmy wnioski z tego spotkania. W lutym br. udzieliliśmy dodatkowych wyjaśnień i do tej pory nie ma reakcji KE na wyjaśnienia przekazane przez Polskę.

Kolejne postępowanie dotyczy specjalnego wsparcia w sektorach bydła i owiec. W styczniu br. odbyło się spotkanie dwustronne z KE. Czekamy na dalsze kroki ze strony KE.

Szóste postępowanie dotyczy systemu ustanowionego przez Polskę w dziedzinie wzajemnej zgodności, ze szczególnym uwzględnieniem ARiMR jako właściwego organu kontroli dla Polski oraz oceny tego systemu. KE dotychczas nie przedstawiła wniosków z przeprowadzonej kontroli.

Kolejne postępowanie dotyczy kontroli działania 121 PROW, tj. „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Spotkanie dwustronne odbyło się we wrześniu 2011 r. W lutym 2012 r. zostały udzielone wyjaśnienia KE wynikające z ustaleń zawartych w protokole po spotkaniu dwustronnym. Dotychczas KE nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Następne postępowanie dotyczy kontroli działań 112 PROW, tj. „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, oraz 113 – „Renty strukturalne” PROW 2007-2013. Spotkanie dwustronne odbyło się we wrześniu 2011 r. W marcu 2012 r. zostały udzielone wyjaśnienia KE wynikające z ustaleń zawartych w protokole po spotkaniu dwustronnym. Dotychczas KE nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Dziewiąte postępowanie dotyczy kontroli w ramach działania 221 PROW, tj. ”Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” 2007-2013. Spotkanie dwustronne odbyło się w czerwcu 2012 r. W wrześniu 2012 r. zostały udzielone wyjaśnienia KE wynikające z ustaleń zawartych w protokole po spotkaniu dwustronnym. Dotychczas KE nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Następne postępowanie dotyczy przeprowadzonej we wrześniu 2012 r. kontroli systemu zarządzania, kontroli i sankcji Osi 1, Osi 3, Osi 4, Osi 5 PROW. Do tej pory nie ma wniosków z tej kontroli.

Kolejne postępowanie dotyczy przeprowadzonej w marcu 2013 r. kontroli systemu zarządzania, kontroli i sankcji Osi 2 PROW. Również KE nie przedstawiła wniosków z tej kontroli.

Teraz obszar, w którym agencją płatniczą jest ARR. Sprawy wyglądają następująco.

Toczy się postępowanie dotyczące wydatków w zakresie przechowywania publicznego masła i kukurydzy. KE w maju 2010 r. zaproponowała wyłączenie z finansowania kwoty 46 tys. euro – niecałe 47 tys. euro.

Drugie postępowanie dotyczy wydatków w zakresie przechowywania publicznego cukru i zbóż. Również w maju 2010 r. KE zaproponowała wyłączenie z finansowania kwoty 47, 5 tys. euro.

Trzecie postępowanie dotyczy wspólnej organizacji rynku w sektorze cukru. W październiku 2011 r. zostały przesłane do KE wyjaśnienia odnośnie do uwag i wniosków zgłoszonych po misji audytowej. KE dotychczas nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Kolejne postępowanie dotyczy dostaw żywności z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej poszkodowane we Wspólnocie. W grudniu 2011 r. zostały przesłane do KE wyjaśnienia odnośnie do uwag i wniosków zgłoszonych po kontroli. KE dotychczas nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Następne postępowanie dotyczy wdrożenia nadzwyczajnych środków wspierania sektora owoców i warzyw. W grudniu 2012 r. przekazano odpowiedź na uwagi i wnioski KE zgłoszone po przeprowadzonej misji audytowej. KE dotychczas nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Ostatnie postępowanie dotyczy refundacji wywozowych i przechowalnictwa interwencyjnego. W listopadzie 2012 r. przesłane zostały KE wyjaśnienia odnośnie do zgłoszonych uwag po przeprowadzonej kontroli. KE dotychczas nie ustaliła wysokości kwoty do wyłączenia z finansowania.

Ponadto chcę powiedzieć, że w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 14 maja 2013 r. w ramach przyjętych dotychczas przez Komisję Europejską 9 decyzji wyłączających z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Komisja Europejska wyłączyła Polsce z finansowania z funduszy unijnych łącznie 152 607 mln euro i 353 811 mln zł. Największe wyłączenia dotyczyły płatności bezpośrednich oraz realizowanych w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006 płatności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, rent strukturalnych i płatności dla gospodarstw niskotowarowych. Jednocześnie warto powiedzieć, że w przypadku 19 postępowań – jak wspomniałam – nie ma jeszcze wysokości wyłączeń finansowych, natomiast 24 postępowania wyjaśniające, które zostały zakończone, nie doprowadziły do żadnych wyłączeń z finansowania. Zatem w tych 24 postępowaniach argumenty Polski zostały przez KE w toku wyjaśnień przyjęte. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pani poseł Zalewska, bardzo proszę.

Poseł Anna Zalewska (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, państwo ministrowie. Dość to lakoniczne, ale rzeczywiście bardziej szczegółowy jest materiał z ministerstwa rolnictwa. Chcę jednak trochę podsumować i chcę, aby wybrzmiały liczby. Rozumiem, że bezpowrotnie straciliśmy pieniądze, o których mówiła pani minister na samym końcu, tj. ponad 150 mln euro. Chcę wiedzieć, na jaką kwotę jest tych 19 postępowań? Jakie w związku z tym są zagrożenia? Jeśli byłaby pani tak uprzejma – wprawdzie to chyba niegrzeczne – i wyjaśniła konferencję pana ministra rolnictwa, ponieważ pojawiały się trzy liczby, tj. 89 mln zł, 1 mld oraz 4 mld. Proszę powiedzieć, skąd te liczby u pana ministra? Podejrzewam, że przygotowywaliście państwo określony materiał.

Pan minister Niezgoda przedstawił informację, mówiąc o tym, że mamy 51,2 % zrefundowanych środków na dziś. Chcę zapytać pana ministra, czy są analizowane ewentualne zagrożenia, które rozpoczną się od roku 2014 w samorządach? Jest tam poważny kłopot, który samorządowcy nazywają „regułą Rostowskiego", ale zmieniły się przepisy w ustawie o finansach publicznych i spadły – właściwie do zera – możliwości partycypacji samorządów. Czy państwo wspólnie z MF analizowaliście to? Wiem, że minister cyfryzacji już na komisji samorządu na podstawie budżetu z 2011 r. zrobił taką symulację, których budżetów gmin, powiatów będzie dotyczyła ta reguła, czyli nie będą mogli uchwalić budżetów. W konsekwencji będą mieć komisarzy i nie będą mieć właściwie tzw. środków własnych. Czy państwo analizowaliście to zagrożenie? Tak jak pan słusznie mówi, że kumulacja płatności tak jak po stronie KE, u nas też nastąpi. Czy MRR i MRiRW analizują i mają monitoring? Wydaje się, że w przypadku ministerstwa rolnictwa nie ma w ogóle monitoringu projektów, które się dzieją. Mamy teraz taki przypadek, że ARiMR w Szczecinie realizuje projekt europejski na Dolnym Śląsku, który polega na budowie drogi w lesie. Jest to droga „do nikąd". Podaję ten przykład absurdu. Wypowiedziano umowę wykonawcy i ktoś inny w tej chwili wykonuje tę drogę i „poszła" już skarga do KE. Czy państwo właściwie to analizują i monitorują? Próbuję bezskutecznie od trzech dni uzyskać informację bezpośrednio w nadleśnictwie, w Lasach Państwowych, w ARiMR w Szczecinie; konia z rzędem temu, kto tam się dodzwoni – nigdy nie oddzwaniają. Jest to duża kwota. Z moich informacji od tego przedsiębiorcy wynika, że dzieje się tak w kilku miejscach. Na ile są to projekty do rozliczenia, nie wiem, ale mam poważne wątpliwości, bo – tak jak powiedziałam – już pierwsze skargi do KE są składane.

Kolejnym punktem zapalnym – myślę, że MRR powinno wdrożyć monitoring – jest odesłanie mnie, w przypadku projektów związanych z kanalizacjami w Polsce, do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony i Środowiska. Myślę, że MRR też powinno się zainteresować, jak realizowane są te projekty. Są one w sposób systematyczny wydłużane, dokumenty nie są udostępniane w żaden sposób, nawet w tzw. BiP państwo nie znajdą szczegółów tych dokumentów. Jest absolutny bałagan i chaos. Chcę przypomnieć MRR o bardzo zagrożonym projekcie ISP z Wałbrzycha – Związek Wodociągów i Kanalizacji kończy jeszcze prace i miał dwukrotnie przedłużaną końcówkę realizacji przez KE. Są tam poważne problemy, są to projekty na setki milionów złotych. Wskazuję już od dłuższego czasu, że jest to punkt zapalny i właściwie nie widzę z nikąd reakcji. Moje możliwości jako posła też są ograniczone. Analiza dokumentów i możliwości analizowania dokumentów są zerowe. Te projekty i dokumenty, wypracowane na początku występowania o przyznanie funduszy, są zwyczajnie nieaktualne i nieprawdziwe. Od liczenia ceny wody, poprzez niezgodność z rozporządzeniem mówiącym o tym, jak tę wodę się liczy, itd. Nie będę wchodziła w szczegóły.

Konkludując, podając na przykładach bałagan i zdenerwowanie każdego obywatela oraz posłów RP również – a raczej przede wszystkim – proszę powiedzieć, w jaki sposób macie państwo ustaloną szybką reakcję, aby rzeczywiście w tych projektach, na bardzo duże pieniądze, też nie doszło do podobnych i skomplikowanych sytuacji? Przy tych projektach – już na sam koniec – wszyscy są na bakier z prawem zamówień publicznych, a wiemy, że KE jest na to czuła. W dodatku przy takiej kumulacji płatności będzie szukała tzw. dziury w całym i zwyczajnie będzie próbowała nie wyłączać finansowania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa posłów chce jeszcze zabrać głos? Nie ma chętnych. Zatem ja zapytam. Z czego wynika liczba postępowań KE? Czy to jest pewna rutyna, czy losowe sytuacje? Czy być może wynika to z obserwacji realizacji programów? Z czego to wynika? Drugim pytaniem jest: czy instytucje wdrażające robią monitoring efektów gospodarczych zrealizowanych projektów? Później wpływa to na efektywność gospodarczą programów. Czy taki monitoring jest robiony? Czy ograniczamy się tylko do kontroli wydania pieniędzy? Czy, na przykład, droga zbudowana z punktu A do punktu B, miała wpływ na sytuację gospodarczą w danym regionie lub lokalnie? Czy, na przykład, *aquapark* wybudowany w mieście B, zwiększył rozwój przedsiębiorczości w tym miejscu? Czy są w ogóle robione takie analizy? Dziękuję. Proszę, pan poseł do Parlamentu Europejskiego, Jan Olbrycht. Proszę bardzo.

Poseł do Parlamentu Europejskiego Jan Olbrycht:

Bardzo przepraszam, że w takim trybie. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Ponieważ w PE jesteśmy zobowiązani rozliczać KE z różnych działań – zresztą także biorę udział w Komisji Kontroli Budżetowej – to potwierdzam uwagę pana przewodniczącego, że Trybunał Obrachunkowy bardziej interesuje się papierami niż skutecznością projektu. Mam pytanie do państwa z ministerstw. Czy oprócz postępowań, które się toczą, czy dziś jesteśmy w sytuacji, w której KE nie dokonuje płatności w sprawach, które nie wzbudzają kontrowersji? Czy jest taka sytuacja, że „wiszą" płatności i czekają, mimo tego, że sprawy są w sensie formalnym zamknięte? Jest to dla mnie ważne, gdy dyskutujemy o zwiększeniu budżetu.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję bardzo. Więcej zgłoszeń nie ma. Proszę – w tej samej kolejności, w której zabieraliście państwo głos – o odpowiedź. Pan minister Niezgoda, proszę.

Marcel Niezgoda podsekretarz stanu w MRR:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Odnosząc się do pytań w kolejności ich zadawania, chcę powiedzieć, że MRR oczywiście dokonuje analiz. Niemniej jednak pytania pani poseł Zalewskiej odnosiły się do przyszłości, czyli do sytuacji po 2014 r. Były to pytania o kondycję samorządów w kontekście absorpcyjności przyszłych funduszy. Tak jak w moim pierwszym wystąpieniu powiedziałem, bieżąca perspektywa niemal w 100 %

– no może nie w 100 %, ale w dominującej większości – jest zakontraktowana, zwłaszcza ta część przeznaczona dla samorządów. Wracając do głównego wątku, to dokonujemy takich analiz. Nie będę się odnosił w szczegółach co do planów ustalenia budżetów i dwóch reguł fiskalnych wynikających z ustawy o finansach publicznych – aczkolwiek mają one determinujący wpływ na kondycję samorządów. Chcę powiedzieć, że dług sektora samorządowego stanowi tylko ok. 8 % długu sektora finansów publicznych. W samym podsektorze jednostek samorządu terytorialnego jedynie ich dług związany z wdrażaniem funduszy UE stanowi ok. 5 %. Ponieważ z przytaczanych dwóch reguł druga odnosi się do mierzenia bilansów na trzy lata wstecz, czyli już do oszacowania kosztów wykupu długów, obligacji i innych zobowiązań, szacujemy, że ten wskaźnik również będzie spadał, ponieważ samorządy będą „wychodzić" już z tych zobowiązań, które realizują w bieżącej perspektywie. Jest to jak najbardziej przedmiotem troski ministra rozwoju regionalnego, dlatego w dokumentach rządowych – nie tych rangi ustawowej – jest to m.in. plan konwergencji. Minister rozwoju regionalnego zastrzega współfinansowanie unijne, w którym część krajowa nie jest wliczana do długu.

Projekty kanalizacyjne realizowane są w części finansowanej z polityki spójności na podstawie Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Samorządy województw wyznaczają aglomeracje. Dokumentacja jest szczegółowo analizowana – jeszcze przed przyznaniem dofinansowania – pod kątem spełniania wymogów Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Zazwyczaj organizowane są również konkursy dla poszczególnych wielkości aglomeracji, by zapewnić ich porównywalność. Aglomeracje powyżej 15 tys. równoważnej liczby mieszkańców mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Krajowego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. MŚ, a w szczególności Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, jest odpowiedzialny za sporządzenie Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Jednak, jeszcze przed otrzymaniem decyzji o dofinansowanie, jest to weryfikowane. Następnie – jak każdy wniosek – podlega on procedurze oceny – niemal tak jak każdy wniosek – i również kontroli podczas wdrażania. Mówię „niemal każdy wniosek", ponieważ nie 100 % wniosków jest sprawdzane; wynika to z planów kontroli. Część instytucji zarządzających ustanowiła 100 % sprawdzalności, a część – dobór próby, zgodnie z założoną metodologią. Jednak postępowania o udzielenie zamówienia publicznego są zawsze weryfikowane, dlatego odsetek wykrywanych nieprawidłowości jest niewielki.

Pytanie pana przewodniczącego Gałażewskiego – z czego wynika liczba postępowań KE? Otóż, wynika to właśnie z planów kontroli instytucji. Audyty KE przeprowadzane są cyklicznie. Spośród przytoczonej przez mnie liczby ponad 86 tys. umów o dofinansowanie, ponad połowa jest umowami zawartymi w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki – ze względu na specyfikę programu i mniejsze wartości pojedynczych umów. Często są to kontrole przeprowadzane na próbie, gdzie późniejsze wyniki kontroli ekstrapolowane są na całą populację, czyli np. na oś priorytetową lub poszczególne działania wraz ze stosownymi zaleceniami. Wynika to z planów kontroli.

Wspomniane wcześniej – przeze mnie – dwa zawieszenia płatności, są bardzo symptomatyczne. W opinii KE, potencjalnie nieprawidłowości objęte postępowaniem wyniosły ponad 2 %. Komisja wszczęła kontrolę. Były to tylko dwa przypadki, już wyjaśnione przez Polskę. W tej chwili nie toczą się takie postępowania.

Monitoring efektów gospodarczych. Otóż, MRR co roku przesyła do wiadomości PE, po pierwsze, sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Kraju do 2020 r. Obecnie jest to do 2020 r., a przed nowelizacją było do 2015 r., jednak było to ujęcie ogólne i jego celem było wypełnienie przez wszystkie ministerstwa założeń wynikających ze strategii, w tym budżet krajowy, środki unijne oraz inne. MRR sporządziło – co było prezentowane w PE – trzy badania ewaluacyjne dotyczące wpływów funduszy na wzrost PKB. Trzy zupełnie niezależne badania wykonane przez trzy instytucje, badające wpływ – bezpośrednio – funduszy, czyli wartości dodanej. Wynikło z tych badań, że ponad 25 % samego wzrostu PKB w minionych latach – według trzech różnych badań, one się różniły, ponieważ miały różne zmienne i wskaźniki gospodarcze, które były brane pod uwagę, były różne, ale w jednym z nich blisko 2 tys. wskaźników gospodarczych było branych pod

uwagę i jednoznacznie wskazano na pozytywny wpływ funduszy, co jest efektem środków pochodzących z funduszy europejskich.

Efektywność przedsięwzięć jest również badana. Pierwsze badania – wskazane już przez mnie – to Monitorial Exposed ex-ante. Badania te są przedmiotem analiz w studiach wykonalności, czyli dokumentów obligatoryjnych. Niemal wszystkie inwestycje nie są samofinansowane – zwłaszcza te społeczne, tj. np. powszechnie dostępna infrastruktura drogowa. Wynik finansowy byłby ujemny, ponieważ one nie generują zysków. Budynki, np. szkół, nie są wykorzystywane w sposób komercyjny, dlatego badane są wskaźniki ekonomiczne, tj. w przypadku dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich – wszystkich. Są to właściwe instrukcje efektywności dla przedsięwzięć drogowo-mostowych. Eksperci i autorzy tych instrukcji wskazują konkretne wskaźniki, np. oszczędność czasu pracy dla pojazdów osobowych, ciężarowych, autobusów. Oszczędność polega na skróceniu czasu podróży oraz na zmniejszeniu śmiertelności, gdzie są konkretnie wskazane przypadki. Jaka jest to oszczędność? Mówię trochę mechaniczne, ale jest to również policzalne, tak jak w przypadku pozytywnych wskaźników gospodarczych, tj. wzrostu bezrobocia. Bezrobotny, który pozostaje w domu, również ma świadczone przez państwo świadczenia ubezpieczeniowe na jego rzecz oraz dla rodziny. Instrukcja efektywności, którą podałem dla sektora drogowego – ale również dla wszystkich sektorów, dla których mamy dokumenty: badane są te kwestie w studiach wykonalności i przed przyznaniem decyzji o rozpatrywaniu danego wniosku, badany jest jego wpływ, czyli efekt ekonomiczny.

Czy KE zwleka z wypłatami? Ostatnie miesiące pokazują, że…

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Jest to akurat odpowiedź dla pana posła Olbrychta. Proszę.

Marcel Niezgoda podsekretarz stanu w MRR:

Pan poseł Olbrycht bardzo dobrze zna odpowiedź na to pytanie, i w tym miejscu mogę jedynie podziękować za owocną współpracę z panem posłem. Przypadki zwlekania z wypłatami przez KE zdarzają się, zwłaszcza pod koniec roku. Oczywiście, nie ma takich dowodów pisemnych lub korespondencji elektronicznej. Mogę tylko powiedzieć, że wiele postępowań, a zwłaszcza te najsłynniejsze z końca ubiegłego roku, można założyć, że jest bardzo symptomatycznych.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Bardzo dyplomatyczna odpowiedź. Pani minister Gurbiel. Były pytania konkretnie do ministra, ale może będzie pani chciała uzupełnić to, co pan minister Niezgoda powiedział. Proszę bardzo.

Krystyna Gurbiel podsekretarz stanu w MRiRW:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Jeśli chodzi o pytania dotyczące kwot to, chcę powtórzyć to, co było w materiale. Mam na myśli dziewięć decyzji, które dotyczyły dziesięciu postępowań, bo jedna decyzja dotyczyła dwóch – była to decyzja, która dotyczyła łącznie dwóch postępowań KE – które zakończyły się wydaniem decyzji wykonawczych. Kwoty są następujące: wyłączenia objęły łącznie niecałe 153 tys. euro oraz niecałe 354 tys. zł – przepraszam, jest to oczywiście 153 mln euro i 354 mln zł. Są to wyłączenia, w których procedura wyłączenia zakończyła się na etapie KE, natomiast Polska wystąpiła na drogę sądową – poproszę panią dyrektor Szelągowską o informację na ten temat – zatem te postępowania nie są zakończone. Nie wiemy, jaki będzie ostateczny wynik, ale takie są dotychchczasowe kwoty, które są potrącane przez KE. Jeśli Polska wygra postępowanie sądowe, to te kwoty, które zostaną uznane za nietrafne potrącenia, zostaną Polsce zwrócone.

Postępowania, w których nie ma jeszcze decyzji wykonawczych, czyli te, które są w toku lub zakończyła się procedura, ale nie ma jeszcze ostatecznego dokumentu ze strony KE – tu nie jesteśmy w stanie podać kwot, które będą podlegały wyłączeniu; po prostu te postępowania jeszcze się nie zakończyły. Nie jesteśmy w stanie podać kwot do tych postępowań, do których KE nie wydała jeszcze decyzji wykonawczych. Są one – tak jak wynika z naszej informacji – na różnych etapach procedowania. Postępowania

są – jak widać – bardzo długotrwałe. Z tych dat, które przytaczałam, widać, że to może trwać kilka lat zanim pojawi się kolejne stanowisko KE. W rezultacie, jeżeli zarzuty, które stały się podstawą wyłączenia, są podtrzymane, to następuje ostateczna decyzja wykonawcza o dokonaniu wyłączenia. Kwoty, które zawarliśmy w materiale, są jedynymi kwotami, które są „twarde" na tym etapie i dlatego tylko takie możemy podać.

Monitoring projektów finansowanych ze Wspólnej Polityki Rolnej jest prowadzony na bieżąco przez ARiMR i odpowiednie ARR. Zasadą w finansowaniu projektów jest ich finansowanie, czyli przekazanie środków, dopiero po zakończeniu realizacji projektu i weryfikacji tego, że został on zrealizowany prawidłowo. Nie mogę się odnieść do przykładu projektu, który podała pani poseł – bo go nie znamy w tej chwili – natomiast, jeżeli są nieprawidłowości w realizacji projektu, to należy założyć, że ARiMR nie dokona płatności. Nie pojawi się wypłata. Oczywiście, takie przypadki się zdarzają.

Ministerstwo dokonuje analiz stanu realizacji i poziomu ewentualnych nieprawidłowości na podstawie danych otrzymywanych periodycznie od agencji płatniczych. Te analizy są prowadzone i w przypadku stwierdzenia wątpliwości co do tego, czy jedna z agencji realizuje swoje zadania prawidłowo, są dokonywane dodatkowe kontrole. Obie agencje płatnicze podlegają badaniu – zgodnie z procedurami, które zostały przedstawione przez MF w materiale dla Wysokiej Komisji – prawidłowości ich funkcjonowania i pełnienia swoich funkcji, podlegają badaniu ze strony instytucji certyfikujących. System jest dość rozbudowany. Jeśli będzie taka wola, to myślę, że państwo z MF mogą udzielić dokładniejszych informacji nt. jak wygląda procedura weryfikacji funkcjonowania agencji jako jednej z agencji płatniczych.

Z czego wynika liczba postępowań? Pan minister Niezgoda już o tym mówił. Myślę, że podobnie jest w odniesieniu do postępowań w obszarze wspólnej polityki rolnej. KE prowadzi kontrole i w jakiejś części z tych kontroli stwierdza występowania sytuacji, które stają się przyczyną zarzutów. Rozpoczynają postępowania, które w odniesieniu do Wspólnej Polityki Rolnej w dużym stopniu kończą się – w istocie w większości, tak jak dotychchczasowe postępowania – umorzeniem. Jednak część z tych postępowań – tak jak mówiłam – kończy się decyzjami o wyłączeniu z finansowania. Jednak w stosunku do liczby przedsięwzięć realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, myślę, że nie jest to duża liczba postępowań.

Monitoring efektów gospodarczych w przypadku PROW: tak jak w przypadku Programów Operacyjnych Polityki Spójności, jest obowiązek prowadzenia ewaluacji. Są one powadzone zarówno w formie *ex-ante*, jak i śródokresowo – co miało miejsce – oraz ewaluacji *ex-post*. W doniesieniu do tych działań, których specyfika to przewiduje, są również prowadzone analizy efektywności gospodarczej projektów, które są przedkładane do finansowania – jest to robione na etapie akceptacji projektów do finansowania.

W pierwszym filarze Wspólnej Polityki Rolnej nie ma obowiązku prowadzenia badań ewaluacyjnych, natomiast Instytut Ekonomiki Rolnictwa prowadzi analizy w ramach swoich analiz stanu sektora rolno-spożywczego w Polsce. Prowadzi również analizy wpływu płatności na stan tego sektora – zatem, jest to ujęte w analizach prowadzonych przez IER. Ministerstwo wspólnie z agencjami zleca corocznie – a nawet dwa razy w roku, tak jak do tej pory – badania ankietowe, które służą m.in. uzyskaniu informacji na temat, jak wygląda wykorzystanie środków z płatności bezpośrednich i jak w oczach samych beneficjentów te płatności są oceniane. Również takie badania są prowadzone.

Jeśli chodzi o pytanie pana posła Olbrychta, to we Wspólnej Polityce Rolnej nie stwierdzamy opóźnień ze strony KE. Mieliśmy do czynienia z jednym zawieszeniem płatności na dwa miesiące – było to związane z projektami w obszarze melioracji – ale zostało to wyjaśnione. Był to właściwie jedyny przypadek. Nie możemy mieć pretensji do KE, jeśli chodzi o takie sytuacje.

Kwestie dotyczące spraw skierowanych na drogę sądową, jeśli pan przewodniczący pozwoli, omówi pani dyrektor Szelągowska.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Proszę bardzo, pani dyrektor.

Aleksandra Szelągowska dyrektor Departamentu Finansów MRiRW:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo. W ramach zaskarżeń na decyzje KE w tej chwili trwa procedowanie przed sądem pierwszej instancji na kwotę 47 152 775 bln zł z tytułu realizacji na rzecz Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich płatności rolno-środowiskowych. Mamy już pierwszy wyrok sądu pierwszej instancji odnośnie do braku wektoryzacji działek w płatnościach bezpośrednich. Dla przypomnienia powiem, że chodziło o kwotę 279,8 mln zł i 23,7 mln euro. Sąd pierwszej instancji przychylił się do decyzji wyłączeniowej KE i nie uznał naszych argumentów. W tej chwili zostało już złożone przez MSZ odwołanie od decyzji sądu pierwszej instancji – to procedowanie trwa.

Teraz również przygotowujemy odwołanie, ponieważ już mamy decyzję z 2 maja 2013 r. dotyczącą wyłączenia z płatności gospodarstw niskotowarowych – jest to sprawa wyłączenia 79,9 mln euro. Przygotowujemy w tej chwili wniosek do sądu w sprawie sporu z KE, ponieważ nie uznajmy racji KE dotyczącej wyłączenia.

W zasadzie od płatności, które zostały zrealizowane na skutek wyłączeń, nie wnosiliśmy odwołań i nie zgłaszaliśmy do sądu płatności, które zostały zrealizowane w ramach PHARE i SAPARD. Dla przypomnienia: jest to 2,8 mln euro. Tych kwot nie zgłaszaliśmy.

Nie zgłosiliśmy również jednego postępowania w ramach płatności bezpośrednich z 2004 r. Chodziło tam o 10 mln. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję. Jeszcze pani poseł Zalewska.

Poseł Anna Zalewska (PiS):

Bardzo dziękuję. Chcę zabrać głos już bardzo krótko. Panie ministrze – mówię do pana ministra Niezgody – dobrze wiedziałam, o czym mówię. Nie mówiłam o następnym okresie finansowania. Stąd moje obawy co do tego, jak jest to monitorowane. Panie ministrze, są takie projekty, które będą wykonywane do 2015 r., np. będą budowane różne elementy tego projektu. Jeżeli samorząd, będący w spółce z innymi, nie będzie miał pieniędzy, by to wybudować, to cały projekt, wart 100 mln lub 200 mln, po prostu nie zostanie zrobiony. Nie pokażecie go, nie rozliczycie w żaden sposób. Nie pomyliłam się, panie ministrze, bo wiem, o czym mówię. Takich przypadków jest sporo w Polsce – to, po pierwsze.

Po drugie, jestem bardzo zainteresowana, w jaki sposób monitorują państwo efektywność dróg, myślę o ministerstwie transportu. W moim okręgu sporo jest dróg, po których jeżdżą dwa rowery i jeden samochód. Gratuluję efektywności, jako że dwóm rowerzystom i może jednej rodzinie skracamy czas dotarcia do pracy.

O Kapitale Ludzkim nie będę dyskutowała, bo są to po prostu zmarnowane pieniądze. Chcę pana ministra jeszcze zapytać, czy w ramach Kapitału Ludzkiego – bo, według tego wszystkiego, co dzieje się w edukacji i w szkolnictwie wyższym, jest to finansowane z Kapitału Ludzkiego – są sześciolatki? Jeżeli tak, to na jaką kwotę? A na pewno są.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Wszystko?

Poseł Anna Zalewska (PiS):

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Panie ministrze, pytania były do pana.

Marcel Niezgoda podsekretarz stanu w MRR:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Jeżeli pani poseł odniosła wrażenie, że zwróciłem jej uwagę, to absolutnie nie.

Poseł Anna Zalewska (PiS):

Nie.

Marcel Niezgoda podsekretarz stanu w MRR:

Po prostu odniosłem inne wrażenie. Chcę to sprostować i powtórzyć. Kontraktacja w odniesieniu do samorządów niemal już się wyczerpała. Mówię „niemal", ponieważ

jest to bardzo niewielki odsetek. Nie odnotowaliśmy niepokoju, jeśli chodzi o absorpcyjność w bieżącej perspektywie. Tu gdzie już są zakontraktowane projekty, to zakładam, że odbyło się to w ramach istniejących budżetów. Decyzje zostały już podjęte. Chcę powiedzieć, że monitoring MRR polega również na – akceptując ostatni plan konwergencji – uzgodnieniach w ramach naszych konsultacji w ramach przyjmowania tego dokumentu, zgodnie z ustawą o Radzie Ministrów na Komitecie do Spraw Europejskich i zapewnieniem ministra finansów, że obostrzenia i kwestie wynikające z ustawy o finansach publicznych mają nie dotykać tej części budżetów jednostek samorządu terytorialnego, które wiążą się ze współfinansowaniem ze środków unijnych. Powiedziałem również, że nie ma to – w tym momencie – walorów aktu prawa, niemniej jednak jest przedmiotem monitoringu i troski ministra rozwoju regionalnego.

Kolejne kwestie… Tak jak powiedziałem już wcześniej, decyzje o dofinansowaniu projektów są przedmiotem badań na etapie sprawdzania wniosków o dofinansowanie. Zgodnie z przyjętymi dokumentami, są to dokumenty o charakterze eksperckim. Są opracowane przez właściwe, branżowe instytucje państwowe.

Odnosząc się do kwestii sześciolatków, to pytanie jest dość pojemne. W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowane są przedszkola oraz indywidualizacja nauczania w klasach 1-3. Rozumiem, że te dwa działania – co najmniej – mogą zahaczać o pytaną przez panią poseł grupę wiekową. Oczywiście, są to działania systemowe, realizowane przez MEN, ale – tak, jak powiedziałem – pytanie jest bardzo pojemne i na takim poziomie ogólności mogę udzielić tej odpowiedzi.

Poseł Anna Zalewska (PiS):

A czy mogę poprosić o to na piśmie? O sześciolatki. W jakim projekcie to jest?

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Tylko trzeba sformułować to bardziej precyzyjnie.

Poseł Anna Zalewska (PiS):

Dobrze. Podejdę do pana ministra. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dobrze. Więcej pytań nie ma? Na tym zakończyliśmy rozpatrywanie punktu pierwszego. Proponuję przyjęcie do wiadomości przez Komisję informacji nt. bieżącej sytuacji dotyczącej sposobu wydatkowania przez Polskę funduszy europejskich oraz wszystkich zagrożonych płatności w ramach procedury rozliczenia wydatków przez Komisję Europejską. Po przyjęciu tej konkluzji – a zastrzeżeń do niej nie ma – zamykam rozpatrywanie punktu pierwszego.

Punktem drugim są sprawy bieżące. Jest jednak tak niewielu posłów, że nie będę już informował, co tu jest napisane. Na tym porządek dzienny został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji. Do zobaczenia w przyszłym tygodniu.